

1. Inleiding

De gemeente Het Hogeland wil een “Duurzaamheidsvisie” opstellen. Ten behoeve van deze visie heeft het college op 2 februari 2021 een bestuursopdracht vastgesteld. In deze bestuursopdracht staat dat de gemeente de Sustainable Development Goals (SDG's)¹ als uitgangspunt neemt voor de Duurzaamheidsvisie en dat deze visie niet bedoeld is als overkoepelend document maar met name om de samenhang moet laten zien tussen alle verschillende beleidsterreinen en -documenten. De SDG's zijn een goed hulpmiddel voor het invullen van het begrip duurzaamheid in de gemeente Het Hogeland. De 17 SDG's zijn hieronder weergegeven.

Op 24 maart 2021 is er een raadsinformatiebijeenkomst geweest, waarin het raadsoverleg is bijgepraat over de SDG's en enkele bouwstenen voor de Duurzaamheidsvisie. Na dit raadsoverleg is achtergrondinformatie toegezonden (Presentatie 24 maart 2021, overzichtstabel SDG's en beleid Het Hogeland, document VNG over SDG's).

Een volgende stap in de voorbereiding van de Duurzaamheidsvisie is een consultatie van de raad. Deze consultatie houdt in dat het college de raad een aantal hoofdzaken voor de inhoud van de visie voorlegt. Deze hoofdzaken zullen vervolgens in de visie worden verwerkt.

Voorliggend document is een “Consultatiedocument”. Dit document is specifiek opgesteld ten behoeve van de consultatie van de raad. Dit document is daarom bewust een beknopt document waarin alleen wordt ingegaan op enkele hoofdzaken.

Hieronder wordt in paragraaf 2 eerst enkele onderwerpen behandeld die belangrijk zijn voor de inhoud van de Duurzaamheidsvisie. In paragraaf 3 zijn een vraag en enkele stellingen opgenomen die door de raad (volgens huidige planning in het raadsoverleg van 28 april 2021) besproken kunnen worden.

¹ In het Nederlands: Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen

2. Het werken met de 17 SDG's

2.1 Reikwijdte Duurzaamheidsvisie

Het begrip “duurzaamheid” wordt in Het Hogeland en elders op veel verschillende wijzen gebruikt. Voor de Duurzaamheidsvisie is belangrijk om te bepalen wat de reikwijdte is: welke definitie van duurzaamheid richt deze visie zich op?

De 17 SDG's kunnen worden gezien als een brede invulling van het begrip duurzaamheid. Het geheel van de 17 SDG's is in principe zo breed dat al het gemeentelijke handelen er onder valt, dus naast 'planet' ook nadrukkelijk 'people' en 'profit'. Uit een inventarisatie van beleid (zie tabel in de bijlage) van Het Hogeland is gebleken dat voor alle 17 SDG's al thematisch beleid is vastgesteld. De gemeente Het Hogeland werkt nu dus al aan “de 17 SDG's als geheel”, al wordt dit in thematische beleidsdocumenten nog niet zo benoemd.

2.2 Hoofddoel Duurzaamheidsvisie

In de Duurzaamheidsvisie kan de raad expliciet maken dat Het Hogeland het geheel van de 17 SDG's herkent en erkent, en op basis van deze 17 SDG's verder wil werken aan een duurzame ontwikkeling van de gemeente. Het hoofddoel van de Duurzaamheidsvisie kan geformuleerd worden als: “Op basis van de 17 SDG's verder werken aan een duurzame ontwikkeling”.

De 17 SDG's worden in de Duurzaamheidsvisie niet gepositioneerd als 'hoger' beleid zijn dat inhoudelijk sturend zal zijn voor het thematische beleid.

2.3 Wat is de meerwaarde van de Duurzaamheidsvisie?

Uit de bijgevoegde tabel blijkt dat de gemeente, zonder dat het zo benoemd wordt, eigenlijk al met de 17 SDG's werkt. De Duurzaamheidsvisie kan dit worden voortgezet, versterkt en explicieter worden gemaakt.

Het werken met de 17 SDG's zorgt ervoor dat de **gemeenschappelijkheid** die er nu vaak al is (in de organisatie en in het beleid) beter zichtbaar wordt en meer 'doorleefd' wordt. De SDG's creëren een gemeenschappelijke taal en een gemeenschappelijke kader. Het werken met SDG's is daarnaast ook een hulpmiddel in de samenwerking met andere organisaties aan een duurzame ontwikkeling, zowel horizontaal (in de gemeente) als verticaal (regio, Nederland, Europa, wereld). Tevens zijn de SDG's geschikt voor communicatie over de gemeentelijke inspanningen voor een duurzame ontwikkeling.

Het werken met de 17 SDG's leidt tot meer **samenhang en verbinding** in het gemeentelijke beleid. Met beeldspraak: SDG's als 'lijm' tussen de verschillende beleidsdocumenten (zowel de meer abstracte als concretere beleidsdocumenten). Vaak is deze samenhang en verbinding al aanwezig maar nog niet als zodanig zichtbaar.

Het werken met de 17 SDG's leidt tot meer **transparantie** in beleidsmatige afwegingen. Bij bijv. een afweging over een nieuw te vestigen bedrijf kan inzichtelijk worden gemaakt dat SDG 8 (Eerlijk werk en economische groei) aan de orde is, en dat serieus rekening worden gehouden met bijv. de SDG 13 (Klimaatactie) en SDG 14 (Leven op het land).

2.4 Beperkt aantal SDG's extra aandacht geven?

In de Duurzaamheidsvisie zouden een beperkt aantal SDG's kunnen worden aangewezen die de gemeente Het Hogeland extra aandacht gaat geven. Er zijn gemeenten die in hun beleid een dergelijke keuze hebben gemaakt. Redenen om dit te doen zijn bijv. herkenbare aandacht voor thema's die lokaal sterk leven, of het gericht inzetten van de voor SDG's beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen.

Als een keuze voor een beperkt aantal SDG's gemaakt zou worden, is het nodig een zorgvuldige werkwijze toe te passen om tot deze keuze te komen. Er zijn immers een groot aantal benaderingswijzen. Er kan bijv. gekozen worden om aan te sluiten bij huidige sterke punten van de gemeente, maar er kan ook worden gekozen voor het versterken van zwakkere punten. Ook kan natuurlijk gekozen worden op basis van een nog te voeren inhoudelijke discussie.

Er zijn ook gemeenten die zich juist nadrukkelijk richten op 'alle 17'. Het werken met de 17 SDG's als geheel zorgt (zie 2.3) voor een gemeenschappelijke taal en een gemeenschappelijk kader en maakt het mogelijk om meer samenhang en verbinding aan te brengen in het beleid. Door het breed te houden kan ook volop gekeken worden naar synergie tussen de verschillende SDG's.

Als Het Hogeland de Duurzaamheidsvisie vooral wil benutten om gemeenschappelijkheid te creëren en meer samenhang en verbinding in het beleid aan te brengen (zie punt 2.3) dan ligt het voor de hand dat de gemeente zich in de Duurzaamheidsvisie in eerste instantie richt op het geheel van de 17 SDG's. Als er enige tijd ervaring met de 17 SDG's is opgedaan kan in een later stadium alsnog worden afgewogen of er eventueel bepaalde SDG's zijn die meer aandacht verdienen.

2.5 Hoe te beginnen?

De Duurzaamheidsvisie kan gezien worden als een startschot. Hoe kan de gemeente concreet met de SDG's aan de slag gaan?

De gemeente kan de komende jaren de 17 SDG's **internaliseren** in de organisatie en in het beleid. Dit kan in eerste instantie 'klein' en pragmatisch beginnen, door bijv. de SDG-tegels in beleidsdocumenten op te nemen. Ook kan meer verdieping worden aangebracht in organisatie en beleid: bij welke SDG's zijn er kansen om meer te doen en wat is daar voor nodig? Op basis van de opgedane ervaringen kan het werken met de SDG's geleidelijk verder worden doorontwikkeld. Na vaststelling van de Visie kan een Implementatienotitie worden opgesteld, waarin de implementatie wordt uitgewerkt.

3. Consultatie

In deze paragraaf zijn één vraag en 5 stellingen opgenomen over de inhoud van de Duurzaamheidsvisie. Tijdens de consultatie kan hierover van gedachten worden gewisseld, en kan de visie van raadsfracties worden gepeild.

3.1. Vraag

Als eerste stap in de consultatie wil het college de raad een open vraag voorleggen over de inhoud van de Duurzaamheidsvisie. Deze vraag luidt:

Vraag "Wat zou er volgens u altijd in de Duurzaamheidsvisie moeten staan?"

Tijdens de consultatie kan iedere raadsfractie aangeven welke zaken voor hen belangrijk zijn.

3.2. Stellingen

Als tweede stap in de consultatie wil het college de raad 5 stellingen voorleggen over de inhoud van de Duurzaamheidsvisie (de stellingen sluiten aan bij bovenstaande paragraaf 2.1 t/m 2.5):

Stelling 1 (Reikwijdte): De Reikwijdte van de Duurzaamheidsvisie is: het geheel van de 17 SDG's

Stelling 2 (Hoofddoel): In de Duurzaamheidsvisie als hoofddoel opnemen dat Het Hogeland op basis van deze 17 SDG's verder wil werken aan een duurzame ontwikkeling; de 17 SDG's echter niet positioneren als 'hoger' beleid dat inhoudelijk sturend is voor thematisch beleid.

Stelling 3 (Meerwaarde): De 17 SDG's benutten voor versterken gemeenschappelijkheid in het werken aan duurzame ontwikkeling, versterken samenhang en verbinding in het beleid en vergroten transparantie van beleidsafwegingen.

Stelling 4 (Extra aandacht voor enkele SDG's): Beleid in de Duurzaamheidsvisie richten op het geheel van de 17 SDG's, voornamelijk geen keuze maken voor beperkt aantal SDG's die extra aandacht krijgen

Stelling 5 (Uitvoering): Klein en pragmatisch beginnen, eerst internaliseren, van daaruit doorontwikkelen.

Bijlage bij Consultatiedocument: tabel SDG's en bestaand beleid (in bewerking)

Tabel inventarisatie bestaand beleid gemeente Hogeland per SDG (versie 19 mrt 2021 – in bewerking). Toelichting: tabel is gevuld o.b.v. quick scan, en is bedoeld als eerste indicatie (niet als uitputtende opsomming)				
Onderwerp	SDG's	Mogelijke rol gemeente	Beleid hogere overheden of wetgeving?	Beleid Het Hogeland
Armoede en honger	Geen armoede (SDG 1) Geen honger (SDG 2)	Hoofdzakelijk budget vrijmaken en voorzieningen leveren om een beter gebruik van alle regelingen te bevorderen Betaalbaarheid sociale huur	Participatiewet Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Minimabeleid Het Hogeland 2020-2024 Beleidsplan schuldhulpverlening
Zorg	Goede gezondheid en welzijn (SDG 3)	Inzetting op samenwerking met maatschappelijke organisaties om de onderlinge verschillen op het gebied van gezondheid te verkleinen	Wet maatschappelijke ondersteuning Wet publieke gezondheid Participatiewet	Koersdocument Transformatie Sociaal Domein (2020-2030), Integraal beleidsplan sociaal domein en samenleving (in ontwikkeling) Gezond in Het Hogeland, Lokaal Positief Gezondheidsbeleid (2020-2023). Integraal veiligheidsbeleid (huiselijk geweld)
Onderwijs	Kwaliteit onderwijs (SDG 4)	Meeste overheidstaken t.a.v. inhoud onderwijs liggen bij de Rijksoverheid, in aanvulling hierop heeft de gemeente enkele specifieke taken	Wettelijke taken voor: - Voor- en vroegschoolse educatie - Passend onderwijs - Huisvesting - Leerlingenvervoer?	Bidboek 'Kop op het Hogeland'?
Inclusie en gelijkheid	Gendergelijkheid (SDG 5), ongelijkheid verminderen (SDG 10)		Wet inburgering Regenboogconvenant Provincie Groningen	Beleidsplan inburgering Mien Hoogeland, Lokaal inclusiebeleid: activiteiten voor meedoen in Het Hogeland in 2020-2022
Water, natuur en biodiversiteit	Schoon water en sanitair (SDG 6) Leven in het water (SDG 14) Leven op het land (SDG 15)	Inrichting en beheer openbare ruimte Stimuleren natuur en milieu educatie NB: meest beleid waterkwaliteit en al het beleid drinkwaterlevering wordt in NL uitgevoerd door waterschap en waterbedrijf NB: meeste binnendijkse landoppervlakte gemeente wordt beheerd door landbouw, meest buitendijkse oppervlakte door het rijk.	Water Natuur: Werelderfgoed Waddenzee, NP Lauwersmeer, Groeningen, Biodiversiteit: actieplan biodiversiteitsherstel, regiodeal natuurinclusieve landbouw, Agenda Natuurinclusief	Baggerplan Groenbeleid 2021-2030; beleidsplan en beheervisie Beleidsplan openbare verlichting (natuur)
Energie en klimaatmitigatie	Betaalbare en duurzame energie (SDG 7) Klimaatactie (SDG 13)	Duurzame opwek: planologische sturing (of als provincie of rijk BG is: beïnvloeding BG)	Klimaatakkoord en RES, tafel Elektriciteit	Beleid 'Kleinschalige opwekking duurzame energie' (vastgesteld) Beleid 'Grootschalige opwekking duurzame energie' (in ontwikkeling)
		Warmte gebouwde omgeving en 'van het gas as': regisseren	Klimaatakkoord en RES, tafel Gebouwde omgeving	In Bidboek 'Kop op 't Hogeland' staat dat gemeente de volgende ambitie heeft: 'Gasloos in 2035' Transitievisie Warmte in voorbereiding
		Energiebesparing bij bedrijven	European Energy Directive Wet milieubeheer / Activiteitenbesluit Klimaatakkoord	VTH uitvoeringsplan
		Energiegebruik gemeentelijke gebouwen en bedrijfsvoering	European Energy Directive Klimaatakkoord Bouwbesluit (label C)	Beleidsplan openbare verlichting Inkoopbeleid
		Duurzame mobiliteit		Laadpalen
Economie, arbeidsmarkt, werkgelegenheid	Eerlijk werk en economische groei (SDG 8) Industrie, innovatie en infrastructuur (SDG 9)	Stimuleren economie en werkgelegenheid (o.a. landbouw, visserij, industrie) Ontwikkelen nieuwe bedrijventerreinen, herstructureren en revitaliseren bestaande bedrijventerreinen Ruimtelijke sturing detailhandel	Provinciaal economisch beleid	Bidboek 'Kop op het Hogeland' (programmaliijn Toekomstbestendige Bedrijvigheid) Bedrijventerreinenvisie (in ontwikkeling) Detailhandelsvisie

Wonen	Duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11)	<p>Zorgen voor veilige woningen en andere gebouwen</p> <p>Zorgen voor voldoende woningen van goede kwaliteit</p> <p>Toegankelijke woonomgeving</p> <p>Zorgen voor een gezonde en aantrekkelijke leef- en woonomgeving (in kader geluid, lucht, geur, bodem en veiligheid)</p>	<p>Versterking en schadeherstel gebouwen</p> <p>Kwaliteitsverbetering woningvoorraad</p> <p>Normeringen voor bodem</p> <p>Normeringen voor geluid (binnen en buitenstedelijk en stiltegebied), geur, lucht en veiligheid</p>	<p>Woonvisie</p> <p>Erfgoedvisie 'Erfgoed op Hogelandster wijze'? vastgesteld?</p> <p>Integraal veiligheidsbeleid (overlast woonomgeving)</p> <p>Omgevingsbeleid</p> <p>Middag Humsterland?</p> <p>Nota bodembeheer (normen voor bodem zoals voor Lood en asbest in woonomgeving)</p> <p>Omgevingsbeleid (normen bodem, geluid, lucht en geur worden opgenomen in het Omgevingsvisie/plan Het Hogeland)</p>
Mobiliteit	Duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11)	Netwerk fiets, OV en auto veilig en kwantitatief en kwalitatief toereikend	Instandhouden en verder verbeteren infrastructuur	<p>Beleid voor mobiliteit, verkeer, fiets?</p> <p>Bidboek 'Kop op het Hogeland'?</p> <p>Integraal veiligheidsbeleid (verkeersoverlast, veiligheid van fiets en wandelpaden)</p>
Circulariteit / circulaire economie	Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12)	Wijze van afvalinzameling en tarieven	LAP3	Grondstoffenbeleid 2020-2030
		Circulariteit gemeentelijke bedrijfsvoering	VANG – Huishoudelijk afval	Inkoopbeleid
		Stimuleren duurzaam hergebruik van grond	Nederland circulair in 2050 (rijksoverheid)	Bodemkwaliteitskaart (ook voor PFAS) binnen- en buitenstedelijk provincie Groningen
		Stimuleren circulariteit bij bedrijven incl. landbouwbedrijven	Provinciaal per gemeente (ook Het Hogeland) vastgesteld	Grondstoffenbeleid 2020-2030?
Klimaatadaptatie	Klimaatactie (SDG 13)	Klimaatadaptief inrichten openbare ruimte	<p>National Adaptatie Strategie</p> <p>Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie</p> <p>Regionale afspraken</p>	<p>Gemeentelijk Water en rioleringsplan (in voorbereiding, vaststelling 2021?)</p> <p>RAS in voorbereiding (2022 gereed)</p>
Organisatie	<p>Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten (SDG 16)</p> <p>Partnerschap om doelstellingen te bereiken (SDG 17)</p>	<p>Samenwerkingsverbanden</p> <p>Gemeenschappelijke regelingen</p> <p>Subsidies</p>		Integraal veiligheidsbeleid